

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія з педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА, ВІКОВА І ПЕДАГОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Спеціальність

231 Соціальна робота (Соціальна педагогіка)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	2092 / 14
(підпис)	(прізвище, ініціали)
« »	20 14 р.

Київ 2017 рік

Робоча програма «Загальна, вікова і педагогічна психологія» для студентів за спеціальністю 231 Соціальна робота

Розробник: Винар Валентина Іванівна,
викладач циклової комісії з педагогічної освіти
Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії викладачів з педагогічної освіти

Протокол від «29» серпня 2017 року № 1

Голова циклової комісії Л.Л. Артюх

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників				Характеристика навчальної дисципліни		
				денна форма навчання		
Кількість кредитів – 8				231 Соціальна робота (Соціальна педагогіка)		
Змістових модулів – 8				Нормативна		
Загальна кількість годин - 240				Рік підготовки		
Тижневих годин для денної форми навчання:				2,3-й		
Семестр				Семестр		
				3-й	4-й	5-й
				Лекції		
				18	16	22
				Семінарські		
				8	8	12
				Практичні		
				10	10	8
				Модульний контроль		
				4	6	6
				Індивідуальні заняття		
				10	10	12
				Самостійна робота		
				25	25	30
				Вид контролю: залік		Вид контролю: екзамен
Освітньо-кваліфікаційний рівень: «молодший спеціаліст»						
аудиторних				3,1	3,1	4
самостійної роботи				2,5	2,5	3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

У системі професійної парадигми сучасного фахівця соціально-педагогічної галузі особливе місце займають психолого-педагогічні дисципліни. Базовим курсом для їх опанування є загальна, вікова та педагогічна психологія. Завдання її вивчення полягає не лише в озброєнні студента основними здобутками психологічної науки, а й уведення його до кола тих наукових проблем, обізнаність із якими сприяє професійному самовизначенню та самоактуалізації особистості. Знання основ психології є важливим фактором розвитку професійної компетентності, творчого ставлення до праці, психологічної культури майбутнього фахівця.

Тому знання з курсу «Загальна, вікова і педагогічна психологія» буде суттєвою допомогою студентам як майбутнім фахівцям з соціальної педагогіки.

Мета: розкрити закономірності функціонування та проявів психіки людини, специфіку психічного розвитку та становлення особистості онтогенезі, сприяти на цій основі формуванню загальної психологічної культури та компетентності студентів, їх готовності до педагогічної діяльності.

Завдання: аналіз предмету вивчення загальної психології як науки, історії її становлення та сучасної системи психологічних знань; вивчення понять психіки і свідомості, їх структур; розкриття типових психічних процесів і станів, їх змісту та функціонування; вивчення психологічної сутності понять особистості та діяльності; усвідомлення місця вікової та педагогічної психології в системі психологічної науки; аналіз закономірностей психічного розвитку та становлення особистості; вивчення детермінант і показників психічного розвитку індивіда; розкриття типових психологічних особливостей представників різних періодів онтогенезу людини; засвоєння закономірностей навчально-виховного впливу на підростаючу особистість; формування у студентів прикладних умінь стосовно застосування знань з вікової та педагогічної психології в практиці педагогічної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі предметні компетентності:

- наявність знань про основні категорії та методи психології як науки;
- розуміння змісту і механізмів роботи інтелектуальної, афективної та вольової сфер особистості;
- усвідомлення специфіки розвитку та проявів психічних властивостей людини;
- усвідомлення етапів вікової періодизації психічного розвитку людини та критерії їх здійснення;
- здатність аналізувати вікові особливості розвитку особистості на різних вікових етапах;
- уміння спостерігати, аналізувати, узагальнювати та систематизувати психологічні факти, об'єктивно оцінювати поведінку та соціальні дії суб'єктів;
- уміння вирішувати психологічні задачі при конструктивному та деструктивному спілкуванні з дітьми різної вікової категорії розробляти і реалізувати програми формування особистості;
- вміння аналізувати психічний аспект розвитку індивіда в онтогенезі;
- вміння враховувати особливості природженої організації нервової системи в практичній діяльності та у спілкуванні з іншими;

- використання діагностичних засобів для визначення педагогічних проблем навчання та виховання учнів;
- наявність знань про психологічні особливості навчання, виховання та сутність педагогічної діяльності;
- можливість застосовування теоретичних знань з психології у повсякденному житті, створюючи умови, які забезпечують успіх діяльності;
- уміння об'єктивно оцінювати свої власні можливості, знати свої слабкі і сильні сторони, значимі для даної професії якості;
- здатність формувати в собі позитивні риси особистості та поведінки;
- вміння самостійно працювати з науковою літературою.

Курс «Загальна, вікова і педагогічна психологія» реалізовується через систему лекцій, семінарських і практичних занять. Зміст розроблено з врахуванням положень кредитно-модульного навчання. Вміщено короткі пояснення щодо організації роботи за даною системою. Таблиці модульного контролю, контролю за систематичною та активною роботою допоможуть студентам самостійно вести облік виконаної роботи.

Вивчення курсу «Загальна, вікова і педагогічна психологія» здійснюється на III, IV та V семестрах, закінчується підсумковим видом контролю – заліком в III семестрі та письмовим іспитом в V семестрі. Загальна кількість годин становить 240 год., з яких 56 год. – лекції, 28 год. – семінарські заняття, 28 год. – практичні заняття, 16 год. – модульний контроль, 32 год. – індивідуальних занять, 80 год. – самостійна робота.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до психології.

Тема 1. Предмет психології, її завдання.

Тема 2. Методи психолого-педагогічного дослідження.

Тема 3. Розвиток психіки та свідомості.

Змістовий модуль 2. Пізнавальні процеси.

Тема 1. Відчуття.

Тема 2. Сприймання.

Тема 3. Увага.

Тема 4. Пам'ять.

Тема 5. Мислення.

Тема 6. Уява.

Змістовий модуль 3. Психічні стани та емоційно-вольова сфера особистості.

Тема 1. Емоції та почуття.

Тема 2. Воля.

Тема 3. Психічні стани.

Змістовий модуль 4. Особистість та діяльність.

Тема 1. Психологічна характеристика особистості.

Тема 2. Особистість в діяльності та спілкуванні.

Змістовий модуль 5. Індивідуально-психологічні властивості особистості.

Тема 1. Темперамент

Тема 2. Характер

Тема 3. Здібності

Змістовий модуль 6. Вступ до вікової та педагогічної психології.

Тема 1. Вікова та педагогічна психологія як наука і навчальний предмет.

Тема 2. Закономірності психічного розвитку онтогенезі.

Тема 3. Вікова періодизація психічного розвитку людини.

Змістовий модуль 7. Дитяча психологія та психологія дітей шкільного віку.

Тема 1. Психічний розвиток від народження до трьох років.

Тема 2. Психічний розвиток дитини дошкільного віку.

Тема 3. Психологічні особливості молодшого школяра.

Тема 4. Психологічні особливості підлітка.

Тема 5. Психологічні особливості старшого школяра.

Змістовий модуль 8. Психологія навчання, виховання та діяльності вчителя.

Тема 1. Закономірності навчального процесу.

Тема 2. Закономірності виховного впливу.

Тема 3. Загальна характеристика педагогічної діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	Усього	у тому числі					
		лекції	сем.	пр	пк	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Вступ до психології.							
Тема 1. Предмет психології, її завдання.	9	2	2			2	3
Тема 2. Методи психолого-педагогічного дослідження.	6	2					4
Тема 3. Розвиток психіки та свідомості.	9	2	2			2	3
Модульна контрольна робота 1.	2				2		
Разом за змістовим модулем 1	26	6	4		2	4	10
Змістовий модуль 2. Пізнавальні процеси.							
Тема 1. Відчуття	7	2				2	3
Тема 2. Сприймання.	8	2		2		2	2
Тема 3. Увага.	7	2		2			3
Тема 4. Пам'ять.	8	2	2	2			2
Тема 5. Мислення.	9	2	2	2			3
Тема 6. Уява.	8	2		2		2	2
Модульна контрольна робота 2.	2				2		
Разом за змістовим модулем 2.	49	12	4	10	2	6	15
Разом за 3 семестр	75	18	8	10	4	10	25
Змістовий модуль 3. Психічні стани та емоційно-вольова сфера особистості.							
Тема 1. Емоції та почуття.	8	2	2	2			2
Тема 2. Воля.	7	2				2	3
Тема 3. Психічні стани.	7	2		2			3
Модульна контрольна робота 3.	2				2		
Разом за змістовим модулем 3.	24	6	2	4	2	2	8
Змістовий модуль 4. Особистість та діяльність.							
Тема 1. Психологічна характеристика особистості.	12	2	2	2		2	4
Тема 2. Особистість в діяльності та спілкуванні.	10	2	2			2	4
Модульна контрольна робота 4.	2				2		
Разом за змістовим модулем 4.	24	4	4	2	2	4	8
Змістовий модуль 5. Індивідуально-психологічні властивості особистості.							
Тема 1. Темперамент	7	2		2			3
Тема 2. Характер	11	2	2	2		2	3
Тема 3. Здібності	7	2				2	3
Модульна контрольна робота 5.	2				2		
Разом за змістовим модулем 5	27	6	2	4	2	4	9

Разом за 4 семестр	75	16	8	10	6	10	25
Змістовий модуль 6. Вступ до вікової та педагогічної психології.							
Тема 1. Вікова та педагогічна психологія як наука і навчальний предмет.	7	2	2				3
Тема 2. Закономірності психічного розвитку онтогенезі.	7	2				2	3
Тема 3. Вікова періодизація психічного розвитку людини.	9	2	2	2			3
Модульна контрольна робота 6	2				2		
Разом за змістовим модулем 6	25	6	4	2	2	2	9
Змістовий модуль 7. Дитяча психологія та психологія дітей шкільного віку.							
Тема 1. Психічний розвиток від народження до трьох років.	7	2				2	3
Тема 2. Психічний розвиток дитини дошкільного віку.	8	2		2		2	2
Тема 3. Психологічні особливості молодшого школяра.	8	2	2	2			2
Тема 4. Психологічні особливості підлітка.	8	2	2	2			2
Тема 5. Психологічні особливості старшого школяра.	9	2	2			2	3
Модульна контрольна робота 7	2				2		
Разом за змістовим модулем 7	42	10	6	6	2	6	12
Змістовий модуль 8. Психологія навчання, виховання та діяльності вчителя.							
Тема 1. Закономірності навчального процесу.	7	2				2	3
Тема 2. Закономірності виховного впливу.	7	2	2				3
Тема 3. Загальна характеристика педагогічної діяльності.	7	2				2	3
Модульна контрольна робота 8	2				2		
Разом за змістовим модулем 8	23	6	2	0	2	4	9
Разом за 5 семестр	90	22	12	8	6	12	30
Усього годин	240	56	28	28	16	32	80

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет психології, її завдання.	2
2	Розвиток психіки та свідомості.	2
3	Пам'ять.	2
4	Мислення.	2
5	Емоції та почуття.	2
6	Психологічна характеристика особистості.	2
7	Особистість в діяльності та спілкуванні.	2
8	Характер та темперамент	2
9	Вікова та педагогічна психологія як наука і навчальний предмет.	2
10	Вікова періодизація психічного розвитку людини.	2
11	Психологічні особливості молодшого школяра.	2
12	Психологічні особливості підлітка.	2
13	Психологічні особливості старшого школяра.	2
14	Закономірності виховного впливу.	2
	Разом	28

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Дослідження відчуття та сприймання.	2
2	Дослідження уваги	2
3	Дослідження пам'яті.	2
4	Дослідження мислення	2
5	Дослідження уяви.	2
6	Дослідження емоцій	2
7	Дослідження особливостей психічних станів.	2
8	Дослідження структури особистості.	2
9	Дослідження темпераменту.	2
10	Дослідження характеру.	2
11	Дослідження психологічного віку.	2
12	Психологічні особливості дітей дошкільного віку.	2
13	Психологічні особливості молодшого школяра.	2
14	Психологічні особливості підлітка.	2
	Разом	28

7. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Предмет психології, її завдання.	3	5
2	Методи психолого-педагогічного дослідження.	4	5
3	Розвиток психіки та свідомості.	3	5
4	Відчуття	2	5
5	Сприймання.	3	5
6	Увага.	3	5
7	Пам'ять.	2	5
8	Мислення.	3	5
9	Уява.	2	5
10	Емоції та почуття.	2	5
11	Воля.	3	5
12	Психічні стани.	3	5
13	Психологічна характеристика особистості.	4	5
14	Особистість в діяльності та спілкуванні.	4	5
15	Темперамент	3	5
16	Характер	3	5
17	Здібності	3	5
18	Вікова та педагогічна психологія як наука і навчальний предмет.	3	5
19	Закономірності психічного розвитку онтогенезі.	3	5
20	Вікова періодизація психічного розвитку людини.	3	5
21	Психічний розвиток від народження до трьох років.	3	5
22	Психічний розвиток дитини дошкільного віку.	2	5
23	Психологічні особливості молодшого школяра.	2	5
24	Психологічні особливості підлітка.	2	5
25	Психологічні особливості старшого школяра.	3	5
26	Закономірності навчального процесу.	3	5
27	Закономірності виховного впливу.	3	5
28	Загальна характеристика педагогічної діяльності.	3	5
Разом		80	140

8. Навчально-методична карта дисципліни

«Загальна, вікова і педагогічна психологія».

Разом: 240 год, лекції – 56 год, семінарські заняття – 28 год, практичні заняття – 28 год, індивідуальна робота – 32 год., модульний контроль – 16 год., самостійна робота – 80 год.

Модулі	Змістовий модуль I.			Змістовий модуль II.						Змістовий модуль III.			Змістовий модуль IV	
Назва модуля	Вступ до психології.			Пізнавальні процеси.						Емоційно-вольова сфера особистості.			Особистість та діяльність.	
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Теми лекцій	Предмет психології, її завдання.	Методи психолого-педагогічного дослідження.	Розвиток психіки та свідомості.	Відчуття	Сприймання.	Увага	Пам'ять	Мислення	Уява	Емоції та почуття.	Воля	Психічні стани.	Психологічна характеристика особистості.	Особистість в діяльності та спілкуванні.
Теми семінарських занять	Предмет психології, її завдання.		Розвиток психіки та свідомості.				Пам'ять.	Мислення.		Емоції та почуття.			Психологічна характеристика особистості.	Особистість в діяльності та спілкуванні.
Теми практичних занять					Дослідження відчуття та сприймання.	Дослідження уваги	Дослідження пам'яті.	Дослідження мислення	Дослідження уяви.	Дослідження емоцій		Дослідження особливостей психічних станів.	Дослідження мотиваційної сфери та структури особистості	
Самостійна робота	Табл. 7 (5 балів)	Табл. 7 (5 балів)	Табл. 7 (5 балів)	Табл. 7 (5 балів)	Табл. 7 (5 балів)	Табл. 7 (5 балів)	Табл. 7 (5 балів)	Табл. 7 (5 балів)	Табл. 7 (5 балів)	Табл. 7 (5 балів)	Табл. 7 (5 балів)	Табл. 7 (5 балів)	Табл. 7 (5 балів)	Табл. 7 (5 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1			Модульна контрольна робота 2						Модульна контрольна робота 3			Модульна контрольна робота 4	
Підсумковий контроль	Залік, екзамен													

Модулі	Змістовий модуль V.			Змістовий модуль VI.			Змістовий модуль VII.					Змістовий модуль VIII		
Назва модуля	Індивідуально-психологічні властивості особистості.			Вступ до вікової та педагогічної психології.			Дитяча психологія та психологія дітей шкільного віку.					Психологія навчання, виховання та діяльності вчителя.		
Лекції	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
Теми лекцій	Темперамент Характер Здібності			Вікова та педагогічна психологія як наука і навчальний предмет. Закономірності психічного розвитку онтогенезі. Вікова періодизація психічного розвитку людини.			Психічний розвиток від народження до трьох років. Психічний розвиток дитини дошкільного віку. Психологічні особливості молодшого школяра. Психологічні особливості підлітка. Психологічні особливості старшого школяра.					Закономірності навчального процесу. Закономірності виховного впливу. Загальна характеристика педагогічної діяльності.		
Теми семінарських занять	Характер та темперамент			Вікова та педагогічна психологія як наука і навчальний предмет.			Вікова періодизація психічного розвитку людини.					Закономірності виховного впливу.		
Теми практичних занять	Дослідження темпераменту			Дослідження характеру			Дослідження психологічного віку							
Самостійна робота	Табл.7 (5 балів)	Табл.7 (5 балів)	Табл.7 (5 балів)	Табл.7 (5 балів)	Табл.7 (5 балів)	Табл.7 (5 балів)	Табл.7 (5 балів)	Табл.7 (5 балів)	Табл.7 (5 балів)	Табл.7 (5 балів)	Табл.7 (5 балів)	Табл.7 (5 балів)	Табл.7 (5 балів)	Табл.7 (5 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 5			Модульна Контрольна робота 6			Модульна контрольна робота 7					Модульна контрольна робота 8		
Підсумковий контроль	Залік, екзамен													

9. Методи контролю

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

Методи письмового контролю: письмове тестування, ведення таблиці, модульна контрольна робота.

Методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз.

10. Розподіл балів, які отримують студенти (3 семестр)

Вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи	обов'язкова кількість виконаних завдань за курс	максимальна кількість балів за всі види роботи
1. Відвідування лекцій	1	9	9
2. Відвідування семінарів	1	4	4
3. Відвідування практичних	1	5	5
4. Виконання завдання для самостійної роботи	5	9	45
5. Робота на практичному занятті	10	5	50
6. Робота на семінарському (доповідь, виступ, повідомлення, участь в дискусії) занятті	10	3	30
8. Виконання модульної контрольної роботи	25	2	50
Всього			193
Залік Коефіцієнт	1,93		

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Сума	Підсумковий тест
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2						100	залік
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
55			138							
Всього 193										

Розподіл балів, які отримують студенти (4-5 семестр)

Вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи	обов'язкова кількість виконаних завдань за курс	максимальна кількість балів за всі види роботи
1. Відвідування лекцій	1	19	19
2. Відвідування семінарів	1	10	10
2. Відвідування практичних	1	9	9
3. Виконання завдання для самостійної роботи	5	19	95
4. Робота на практичному занятті	10	9	90
5. Робота на семінарському (доповідь, виступ, повідомлення, участь в дискусії) занятті	10	7	70
7. Виконання модульної контрольної роботи	25	6	150
Всього			443
Екзамен Коефіцієнт	7,38		

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																		Сума	Підсум- ковий тест	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4			Змістовий модуль 5				Змістовий модуль 6			40	Екзамен
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19		
76			60			76			66			111				54				
Всього 443																				

Шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

11. Методичне забезпечення

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ схематична наочність;
- ✓ електронний психологічний інструментарій;
- ✓ збірка психологічних завдань.

12. Очікувані результати.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:

- володіти знаннями про основні категорії та методи психології як науки;
- розуміти специфіку розвитку та проявів психічних властивостей людини;
- аналізувати етапи вікової періодизації психічного розвитку людини та критерії їх здійснення;
- розпізнавати зміст і механізми роботи інтелектуальної, афективної та вольової сфер особистості;
- аналізувати вікові особливості розвитку особистості на різних вікових етапах;
- спостерігати, аналізувати, узагальнювати та систематизувати психологічні факти, об'єктивно оцінювати поведінку та соціальні дії суб'єктів;
- вирішувати психологічні задачі при конструктивному та деструктивному спілкуванні з дітьми різної вікової категорії розробляти і реалізувати програми формування особистості;
- розпізнавати особливості природженої організації нервової системи в практичній діяльності та у спілкуванні з іншими;
- розпізнавати особливості педагогічних проблем навчання та виховання учнів;
- володіти знаннями про психологічні особливості навчання, виховання та сутність педагогічної діяльності;
- застосовувати теоретичні знання з психології у повсякденному житті, створюючи умови, які забезпечують успіх діяльності;
- об'єктивно оцінювати власні можливості та значимі для даної професії якості своєї особистості;
- формувати в собі позитивні риси особистості та поведінки;
- володіти умінням самотійно працювати з науковою літературою.

13. Рекомендована література

Базова:

1. Волошина Л.В., Долинська С.О., Ставицька С.О., Темрук О.В. Загальна психологія: практикум: навч. посібник. – К.: Каравела, 2017. – 280 с.
2. Вікова психологія. Навч. посіб. / [Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 384 с.
3. Вікова та педагогічна психологія : навч. посіб. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. – 3-тє вид., випр. і доп. – К. : Каравела, 2016. – 400 с.
4. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навч. посібник — К.: 2013 - 480 с.
5. Загальна психологія: підручник. / О.В. Скрипченко Л.В. Долинська, З.В.Огороднійчук та ін.. – К. : Каравела, 2017. – 464 с.
6. Ставицька С.О. Психологія розвитку та вікова психологія. Навч. посібник. К.: Каравела, 2017. - 448 с.

Допоміжна:

1. Варій М. Й. Загальна психологія : підручник / М. Й. Варій : Львів. держ. ун-т безпеки життєдіяльності. – 4- те вид., виправл. і доповн. – К. : Знання, 2014. – 1047 с.
2. Долинська Л. В. Вікова психологія : Хрестоматія : посібник / Л. В. Долинська, Т.М. Лисянська. – К. : Каравела, 2014. – 488 с.
3. Заброцький М. М. Педагогічна психологія. Курс лекцій. / М.М. Заброцький - К., 2000. - 100 с.
4. Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
5. Загальна психологія: хрестоматія: навч. посіб. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В.Огороднійчук та ін.. – К. : Каравела, 2015. – 640 с.
6. Корольчук М.С., Криворучко П.П. Історія психології. – К.: Ельга, - Ніка-центр, 2004. – 248 с.
7. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2007. – 256 с.
8. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): [Навчальний посібник] / В.П. Кутішенко. - К: Центр навчальної літератури, 2005. - 128 с.
9. Кутішенко В.П. Ставицька С.О.: Психологія розвитку та вікова психологія: Практикум: навч. посіб. – К. : Каравела, 2015. – 448с.
10. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія. Навч. посібник. К.: Каравела, 2015. - 264 с.
11. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. / М'ясоїд П.А. – К.: Вища шк., 2001. – 487 с.
12. Оржеховська В.М. Профілактика девіантної поведінки неповнолітніх: навч. Посіб. / В.М.Оржеховська, Т.Є.Федорченко. – Черкаси : Чабаненко Ю., 2008. – 376 с. 3.
13. Основи практичної психології: Підручник / За заг. ред. В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін. – К.: Либідь, 2003. – 536 с.
14. Павелків Р. В. Вікова психологія: підручник / Павелків Р.В. – К.: Кондор, 2011. – 469 с.

15. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник / Павелків Р.В. - К.: Кондор, 2012. – 576 с.
16. Панок В.Г., Титаренко Т.М. Основи практичної психології. – К.: Либідь, 2006. – 533 с.
17. Психологія: Підручник / [Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с.
18. Савчин М. В. Вікова психологія: навч. посіб. / М.В. Савчин, Л.П. Василенко. – К.: Академвидав, 2009. – 360 с.
19. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. / Савчин М.В. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
20. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасека О. В. Педагогічна психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.

16. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Інституту Психотерапії та Клінічної Психології
<http://www.psyinst.ru/library.php>
2. Бібліотека українських підручників
<http://pidruchniki.ws/>
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського
www.dnrb.gov.ua/
4. Електронна енциклопедія психології –
www.ncuxo.org.ua
5. «Психологічний журнал»
<http://elibrary.ru/issues.asp?id=7972>
6. Портал професійних психологів України «У психолога»
<http://upsihologa.com.ua/>
7. Психологічний словник
<http://psi.webzone.ru/>
8. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
9. Словник психологічних термінів
<http://psychology.proektsb.ru/>
10. Студентська електронна бібліотека –
<http://chitalka.info>